en række bestyrelser, og han skrev. I sin borgmestertid havde han udgivet *Vejledning i Regnskabsføring*, 1930, samt skrifter om sygekasseforhold og socialreformen; 1942 og 1943 skrev han et par småbøger om sin barndoms landsby Vetterslev, dens historie og slægter. □Mal. af E. Saltoft, 1925 (Kbh.s rådhus) og afbildet på sammes mal., 1934, af socialdemokratiske førere (forhen Folkets hus, Kbh.). Mal. af H. Vedel udst. 1949. Tegn. af Carl Jensen. Foto.

P. J. P.: Slægtsforhold i Vetterslev, 1942. – Socialdemokraten 7.3.1913 og 23.2.1938. Kbh.s kommuneskole 14.4.1920. Politiken 7.4.1930. J. Bülow sst. 31.3.1935; sst. 19.4.1936. Nationaltid. 7.4.1930 og sst. søndagstillæg 2.6.1935. Berl. tid. 8.4.1930 og 23.2.1938. Kødbyen, ud. af Kbh.s kommunalbestyrelse, 1935 (også eng. og tysk udg. s.å.). Peder Hedebol: Spurv i tranedans, 1956 82f m.fl.st. Sigurd Jensen i Hist. medd. om Kbh. Årbog 1979 118–21 123–25 133–35 138–40 144f. – Papirer i Arbejderbevægelsens bibl. og ark.

Sigurd Jensen (Povl Vinding)

Pedersen, Peder Oluf, 1874–1941, elektrotekniker, fysiker. *19.6.1874 i Sig ved Varde, †30.8.1941 i Kbh., begr. sst. (Vestre). F: gårdejer Peder P. (1837–1906) og Ane Villadsen (1846–1926). ~1° 1.12.1899 på Frbg. med Marie Theodora Lihme, *9.3.1871 i Hammel, †15.9.1930 på Frbg., d. af købmand, kaptajn i borgervæbningen Johan Grundtvig L. (1814–90) og Thora Nielsine Andriette Christine Riis (1835–1913). ~2° 25.11.1931 på Frbg. med translatør i fransk Emma Clausen Gad, *25.7.1902 i Kbh., d. af grosserer Thorvald Clausen G. (1862–1941) og Florence de la Harpe (1875–1965). – Far til Gunnar *P. og Kai O. *P.

P.s uddannelse indledtes med at han 1889 sendte et brev, med et projekt til et vandingsanlæg, til kong Christian IX. Brevet blev sendt videre til Polyteknisk læreanstalt, hvorved dennes direktør Julius *Thomsen og professor S. C. *Borch fik kendskab til P. og interesse for at hjælpe ham i gang med at studere. Efter at P. i vinterhalvåret 1889–90 havde gået til undervisning hos forstander W. Marke på Varde tekniske skole skaffede Julius Thomsen mulighed for, at han i efteråret 1890 kunne begynde at studere i Kbh. P. fik understøttelse fra kongen og kom til at bo hos S. C. Borch. 1891 tog han præliminæreksamen, 1892 adgangseksamen til Polyteknisk læreanstalt og 1897 blev han cand.polyt. (bygningsing.). P. var derefter i korte perioder ansat ved Vandbygningsvæsenet (1897–98), hos stadsingeniøren i Kbh. (1898–99) og 1899 som assistent ved undervisningen i vejbygning hos Alfred *Lütken, Polyteknisk læreanstalt. 1898 blev han sammen med M. S. M. Møller prisvinder i et konkurrenceprojekt til et nyt havneanlæg i Kristiania. 1898 indledtes P.s samarbejde med Valdemar *Poulsen der s.å. havde opfundet telegrafonen. P. blev teknikeren bag det i de følgende år meget omfattende udviklingsarbejde med telegrafonen. Da læreanstalten 1908–09 fik mulighed for at indføre undervisning i svagstrømselektroteknik, tilbød P. at holde en række forelæsninger i telegrafi og telefoni; han var autodidakt på fagområdet. 1909 blev han docent og fra 1912 professor ved Polyteknisk læreanstalt i svagstrømselektroteknik. 1921–41 var han direktør (fra 1933 rektor) for Danmarks tekniske højskole. P. fik i sin rektorperiode på enestående vis gennemført en udvidelse og modernisering af læreanstalten, også i organisatorisk og administrativ henseende. 29.8.1929 blev, med nedlæggelsen af grundstenen til Østervoldkomplekset, en af de virkelig store mærkedage i læreanstaltens historie. 1937 stiftedes på initiativ af P. Akademiet for de tekniske videnskaber; højskolen fik derved et nyt grundlag for sit forskningsmæssige arbejde.

Af P.s omfattende litterære produktion skal først nævnes hans to betydningsfulde bøger, *Telefonledningernes Teori*, 1914 og *The propagation of radio waves along the surface of the earth and in the atmosphere*, 1927; sidstnævnte blev et klassisk værk, kendt af radioingeniører verden over. P. skrev endvidere en lang række artikler om fysiske og elektrotekniske emner i såvel indensom udenlandske tidsskrifter, bl.a. en bemærkelsesværdig artikelserie, *On the Lichtenberg figures*, I–III, 1919–29 (Vidensk. Selsk. Mat.-fys. Medd.), *Wireless echoes of long delay* (Vidensk. Selsk. Mat.-fys. Medd. IX, 5). Artikler i Ing.-vidensk. Skr., bl.a. *Småtidsmålinger*, 1928, *Subharmonics in forced oscillations in dissipative systems*, 1933, *Miscellaneous papers*, 1934, *Lydtekniske (bygningsakustiske) Undersøgelser i Aarene 1935–40 i Den polytekniske Læreanstalts Laboratorium for Telegrafi og Telefoni*, 1940. Af artikler i Ingeniøren kan nævnes *Om Fase- og Gruppehastighed i lineære dæmpningsfri Systemer*, 1931, *Om Undertoner i inducerede Svingninger*, 1933, *Forvrængningsfri Forstærker*, 1939. – Ved samarbejdet med Valdemar Poulsen, der 1903–04 viste hvorledes man kunne udnytte den elektriske lysbue som generator for kontinuerlige, højfrekvente elektriske svingninger, kom P. ind på et omfattende teoretisk og eksperimentelt undersøgelsesarbejde med udvikling af et system til trådløs telegrafi. Af hans publikationer inden for dette felt kan nævnes *Om Poulsen-Buen og dens Teori*, 1917 (Vidensk. Selsk.s Skr.), *Den elektriske Lysbues Elektronteori* (Elektrotekn., 1917), *Om Townsends Teori for Stødionisation*, 1918 (Vidensk. Selsk. Mat.-fys. Medd. I, 7), *On the theory of ionization by collision* (Phil. Mag., 1920), *Poul-*

sen-Buens Virkemaade (Fysisk T. 1918–19). En af P.s sidste artikler var *A Distortion-free amplifier* (Proc. of the I.R.E., 1940).

P. var medlem af en lang række forenings- og fondsbestyrelser, også med tilknytning til erhvervslivet samt 1915–41 Fellow of the Institute of Radio Engineers, New York (1939 vicepræsident), 1917–41 medlem af Videnskabernes selskab, 1922–41 af Kungl. fysiografiska sällskapet i Lund, 1924–41 af Ingenjörsvetenskapsakademien, Stockholm; 1927–41 af Det kgl. norske videnskabernes selskab, Trondheim. 1937 var han medstifter af og 1937–41 præsident for Akademiet for de tekniske videnskaber. P. modtog gennem årene flere hædersbevisninger: Videnskabernes selskabs guldmedalje for den fysiske prisopgave 1907 *(Et eksperimentelt Arbejde over Vædskestraalers Svingninger)*, 1928 H. C. Ørsted-medaljen, 1929 dr.phil. h.c. ved Kbh.s univ., Institute of Radio Engineers guldmedalje 1930. – F.M.1. 1913. R. 1919. DM. 1922. K². 1929. K¹. 1936. □Malet s.m. Vald. Poulsen af Knud Larsen, 1915 (Fr.borg) og af Viggo Brandt, 1924 (Polyteknisk læreanstalt). Buste af V. Gustafson udst. 1924. Tegn. af Otto Christensen, 1937 (Fr.borg). Mal. af H. Vedel, 1940 (Polytekn. læreanst.). Buste af J. Gudmundsen-Holmgreen, 1942 (Danm.s radio; Polytekn. læreanst.). Relief på monument (Sig). Foto.

Selvbiografi i Promotionsfesten 1929 i anledn. af Kbh.s univ.s 450 års jubilæum, 1930 129–31. P. O. P.: Barndomsminder 1874–90, 1937. – J. T. Lundbye: Den polytekn. læreanstalt 1829–1929, 1929. P. Vinding og A. Petersen i Elektrotekn., 1941 425–28 561–75. T. Bjerge i Fysisk t. XXXIX, 1941 161–75 (heri bibliografi). Vald. Poulsen m.fl. i Ingeniøren L, s.å. E 101–14. Povl Vinding: Dansk teknik gennem hundrede år, 2. udg. 1941 224–57 265f. Martin Knudsen i Oversigt over vidensk. selsk.s virksomhed 1941–42 45–49. Mindeskr. om P. O. P., udg. Polytekn. læreanstalt, 1944.

K. G. Hansen

Pedersen, Niels Peder **P**oul **O**verdrup, * 1910, tandlæge. * 8.7.1910 i Ringsted. F: arkitekt, branddirektør Søren Knudsen P. (1878–1975) og Maren Nicoline Hansen (1880–1956). ~ 13.3. 1937 i Kbh. (Cit.) med Inger Trebbien, * 20.8. 1917 i Ringsted, d. af overtjener Christian Anton T. (1893–1956) og Ella Augusta Steudel (* 1896).

P. blev student 1928 fra Sorø akademi, fik tandlægeeksamen 1931 og var assistent i tandlægepraksis 1931–39, blev 1932 klinisk assistent på tandlægeskolen (senere ændret til Danmarks tandlægehøjskole og 1958 til Københavns tandlægehøjskole). Han var ved samme institution 1942–44 dennes første videnskabelige assistent, docent i propædeutisk odontologi 1944 og professor i samme fag 1949. P. var rektor for Københavns tandlægehøjskole 1955–70 og 1952–60 medlem af Statens almindelige videnskabsfonds lægevidenskabelige kommission. Han har været medlem af talrige udvalg vedrørende undervisning og forskning, både ministerielle og inden for Dansk tandlægeforening, var rådgiver i odontologi for sundhedsstyrelsen 1966–74 og er medlem af Akademiet for de tekniske videnskaber fra 1962. P. har haft udstrakte internationale kontakter, specielt gennem F.D.I. (Fédération Dentaire Internationale) hvor han var vicepræsident 1961–66 og præsident 1966–67. Han har i F.D.I. ydet en betydelig indsats inden for adskillige kommissioner. P. var 1969–72 formand for det odontologiske udvalg vedr. samarbejde med udviklingslandene. Han er æresmedlem af en lang række udenlandske tandlægeselskaber og æresdoktor ved universiteter i Tokyo (1963), Umeå (1968) og Åbo (1966). P. har endvidere modtaget flere andre æresbevisninger som Callahan Memorial Gold Medal 1961, Generalkonsul Carlsen's hæderspris 1964, og har holdt gæsteforelæsninger ved talrige udenlandske universiteter. Inden for W.H.O. har P. taget initiativ til og været leder af kurser i Child Dental Health i København. Også det skandinaviske samarbejde har optaget P. som var formand for Nordisk odontologisk forening 1952–54 og redaktør af det skandinaviske tidsskrift Acta Odontologica Scandinavica 1955–66. Fra 1933 og i de følgende år udførte P. omfattende undersøgelser af grønlændernes tandforhold som har vundet international anerkendelse. Undersøgelserne resulterede bl.a. i disputatsen *The East Greenland Eskimo dentition. Numerical variations and anatomy*, 1949 som har opnået det for disputatser så sjældne at komme i 2. udgave. P.s forskning har også omfattet indgående studier af cariesforekomsten i Danmark og retsodontologiske studier. Også til den odontologisk-antropologiske forskning har P. ydet værdifulde bidrag. I sin egenskab af aktiv forsker har P. haft lejlighed til at igangsætte en række yngre tandlæger med odontologiske forskningsprojekter. – R. 1951. R¹. 1957. K. 1969. □Mal. af Niels Winkel (Kbh.s tandlægehøjskole). Foto.

J. J. Holst m.fl. i Tandlægebl. LXXIV, 1970 579–86.

J. J. Pindborg

Pedersen, Peder, 1608–69, borgmester. * 7.5.1608 i Horsens, † 9.5.1669 i Kbh., begr. sst. (Nic.). F: købmand Peder P. og Anne Nielsdatter. ~ 12. 8.1636 med Margrete Clausdatter, * 21.9.1604, antagelig i Egebjerg ved Horsens, begr. 22.10.1680 i Kbh. (Nic.), d. af Claus Thomsen († ca. 1612) og Mette Jensdatter († ca. 1612).